

Oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Knosalę na 64. posiedzeniu Senatu w dniu 4 listopada 2010 r.

Oświadczenie skierowane do ministra infrastruktury Cezarego Grabarczyka

Niniejsze oświadczenie kieruję do Pana Ministra w celu poruszenia kwestii dotyczącej wywłaszczenia nieruchomości, o której mowa w ustawie z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną.

Zgodnie z art. 73 ust. 1–4 wskazanej ustawy nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, niestanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, z dniem 1 stycznia 1999 r. stają się z mocy prawa – w zamian za odszkodowanie – własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego. W przypadku dróg gminnych odszkodowanie wypłaca gmina, a w przypadku pozostałych dróg – Skarb Państwa. Przedmiotowe odszkodowanie jest ustalane i wypłacane na wniosek właściciela nieruchomości złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2005 r., po upływie wskazanego okresu roszczenie to wygasa. Odszkodowanie może być jednak wypłacone dopiero po uzyskaniu ostatecznej decyzji wojewody, będącej podstawą do ujawnienia w księdze wieczystej przejścia określonych nieruchomości na własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

Konsekwencją niedotrzymania przewidzianego w ustawie terminu na złożenie wniosku o odszkodowanie jest wygaśnięcie roszczenia (art. 73 ust. 4). Innymi słowy, osoba, która w terminie od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2005 r. nie złożyła wniosku o odszkodowanie za zabrane grunty, straciła możliwość dochodzenia przedmiotowego odszkodowania. W związku z faktem, iż jest to termin prawa materialnego, nie podlega on przywróceniu. W tym kierunku podąża również sądownictwo. Niejednokrotnie właściciele nieruchomości, aby zmieścić się w ustawowym terminie, składali wnioski o wypłatę odszkodowania tuż przed 31 grudnia 2005 r. Wówczas, jeżeli była już wydana decyzja wojewody, organ przystępował do ustalenia i wypłaty odszkodowania, a w przypadku jej braku zawieszał postępowanie. Po wydaniu decyzji przez wojewodę, organ wznawiał postępowanie i w odpowiednim trybie ustalał należne odszkodowanie.

W praktyce jednak bardzo często zdarzają się sytuacje, że dana osoba nie wiedziała i nadal nie wie, że jej nieruchomość pozostawała w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego i że w związku z tym faktem została wywłaszczona. Tym bardziej dana osoba nie może wiedzieć o fakcie władania jej nieruchomością przez Skarb Państwa albo jednostkę samorządu terytorialnego. Wynika to stąd, że zarówno w księgach wieczystych, jak i w ewidencji gruntów, osoba ta nadal figuruje jako właściciel. Dopiero wydanie decyzji przez wojewodę jest podstawą do stwierdzenia przejścia prawa własności danej nieruchomości z mocy prawa na Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego. W efekcie bardzo często się zdarza, że w momencie, kiedy właściciel nieruchomości dowiaduje się, iż został wywłaszczony, nie ma już możliwości złożenia wniosku o wypłatę odszkodowania, ponieważ termin upłynął.

Biorąc powyższe pod uwagę, proszę o rozważenie zasadności dokonania odpowiedniej nowelizacji cytowanej ustawy w zakresie przywrócenia terminu do wystąpienia z wnioskiem o wypłatę odszkodowania za grunty zabrane pod drogi publiczne.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Knosala